

Extra raadsvergadering, 18 november 2013, 19.30 uur

Gemeenteraad

Bij aanvang van de vergadering zijn aanwezig de leden: J.L. van Aert, K. Ajouaou, H.F.J. Bekkers, J.F. Boetzkes, S.J.P.H.A. van de Brug, C.H.M. van der Burgt, J.F.C. Damen, H.M.J.M. van Dijk, M.C.M. Janssen, N. Kaygisiz, mevrouw L.F. Ko, J.F.J. Kuypers, S.W. van Lierop, J.J.A.J.J. Möllmann, T.J. van Mullekom, mevrouw E. Niessen-Noordraven, S.T.G.D. mevrouw Peters-Hegeman, R.R.J.B. Peters, mevrouw M.T.M. van der Pijl, E.M. Princée, mevrouw A.M. Raaijmakers-van de Pol, M.P.J. Rieter, J.H.J.M. Roefs, L.M.M. Smits, mevrouw J.M.G. Spierings-van Deursen, A. Spruijt, M.A. Tijani, R.L.J.M. Verhoeven, mevrouw H.C.A. Verouden-Berens, M.J.P. Vetjens, E. de Vries, mevrouw G.L.C.C. van den Waardenburg, M.G.M. van Wetten, mevrouw N. van der Zanden-van der Weijden en N. Zarroy.

Afwezig zijn de leden: M. Chahim en T.J.W. van de Ven.

VOORZITTER: aanvankelijk: mevrouw P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel, burgemeester;

later: J.H.J.M. Roefs, plaatsvervangend raadsvoorzitter.

GRIFFIER: mr. J.P.T.M. Jaspers.

De VOORZITTER opent de vergadering en spreekt als volgt:

Dames en heren! Vandaag vindt de nationale inzamelingsactie voor de ramp in de Filipijnen plaats. Ik verzoek u tijdens het moment van stilte aan het begin van onze vergadering stil te staan bij de miljoenen slachtoffers van deze ramp.

Hierna nemen de aanwezigen staande enige ogenblikken van stilte in acht.

De VOORZITTER: Dames en heren! Wij houden vandaag een buitengewone raadsvergadering. Aan de orde is het onderzoek door BDO naar de persoonlijke uitgaven van het college van B&W tussen maart 2010 en maart 2013. Het college zelf is onderwerp van het onderzoek. In die zin excuseer ik de collegeleden. Ik zal deze raadsvergadering niet zelf voorzitten, maar wel aanwezig zijn als voorzitter van uw raad op de publieke tribune. Ik heb de plaatsvervangend raadsvoorzitter van de raad, de heer Roefs, verzocht de vergadering van vanavond voor te zitten. Ik wens de raad een goed en succesvol debat toe.

Nadat de burgemeester het voorzitterschap van de raad aan de heer Roefs heeft overgedragen, neemt zij plaats op de publieke tribune.

De VOORZITTER: Dank u, burgemeester. Dames en heren! Aan mij de eer en het genoegen deze extra raadsvergadering voor te zitten.

Afwezig met kennisgeving zijn de heren Van de Ven en Chahim.

1. Aanwijzing van een lid als bedoeld in artikel 19 van het Reglement van orde 2011.

De voorzitter trekt nummer 5, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen zullen aanvangen bij de heer Vetjens.

2. Vaststellen van de ontwerpagenda.

Deze agenda wordt zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

3. Verslag door de voorzitter van de onderzoekscommissie declaraties, de heer E. de Vries, over het onderzoek naar de persoonlijke uitgaven van het college van B&W in de periode maart 2010 tot maart 2013.

De heer De Vries (voorzitter van de onderzoekscommissie), mevrouw Spierings en de heer Verhoeven (leden van de onderzoekscommissie) hebben op verzoek van de voorzitter plaatsgenomen achter de college tafel.

De VOORZITTER: Dames en heren! Voor u liggen de advies- en feitenrapportage van het onderzoek door adviesbureau BDO Investigations BV alsook de aanbiedingsbrief van de onderzoekscommissie. Deze vormen het onderwerp van het debat onder agendapunt 4.

4. Gelegenheid voor debat.

Mevrouw VAN DER ZANDEN-VAN DER WEIJDEN (SP): Voorzitter! Goed dat dit onderzoek naar declaraties van B&W is gedaan. Niet op de eerste plaats vanwege de bedragen die genoemd worden, maar omdat het om integriteit gaat, waarbij het allemaal draait om eerlijkheid en betrouwbaarheid. Het is publiek geld en wat de SP betreft moet je daar als bestuurder integer mee omgaan. Je hebt een voorbeeldfunctie en er wordt van je verwacht dat je dienstbaar bent aan alle inwoners van de stad, aan Helmond dus.

De onderzoekscommissie en BDO hebben in opdracht van de raad hun werk verricht. Het verloop van de zaak is minutieus op een rijtje gezet en ook tekortkomingen zijn aan het licht gekomen. De aanbevelingen en verbeterpunten verdienen het om te worden overgenomen om herhaling in de toekomst te voorkomen. De SP-fractie stelt dan ook voor om via een motie het college de opdracht te geven deze uit te voeren en vragen hiervoor steun van de andere fracties in de raad. Dadelijk al zal blijken dat vele fracties de motie ondersteunen en mede indienen.

Tegelijkertijd komt het verlangen naar eenvoud op. Immers, de leden van het college van B&W hebben een goed salaris plus onkostenvergoeding. Waarom dan ook nog declareren? Kortom, je hebt een fatsoenlijk inkomen en daar moet je het mee doen. Punt. Dan zou het leven een stuk eenvoudiger zijn. Dit is een hartenkreet!

De oud-wethouder Centrum grijpt het onderzoek aan om zichzelf vrij te pleiten. Hij wenst volledige rehabilitatie. Als het zo is dat hij iedereen recht in de ogen kan kijken, dan vragen wij ons af waarom hij al zo snel, drie dagen na de eerste publicatie op 1 juni in het Eindhovens Dagblad, aftrad. Waarom dan niet gevochten als een leeuw? Natuurlijk, de publiciteit was bepaald niet gunstig en ook de SP-fractie was uiterst kritisch maar hield uitdrukkelijk de deur open voor hoor en wederhoor. Dat is er niet van gekomen, in welke vorm dan ook: de wethouder was al afgetreden.

Vorig jaar is onze motie aangenomen waarin werd gevraagd om de declaraties van B&W openbaar te maken en te publiceren op de website van de gemeente Helmond. Dit is ingegaan per 1 januari 2013. Vanaf dat moment zijn de declaraties van de oud-wethouder pijlsnel in aantal gedaald. Dat is op zijn minst gezegd opmerkelijk en roept vragen op. BDO heeft dit niet voorgelegd aan de oud-wethouder, misschien met goede reden, maar de vraag blijft. Opvallend is dat de oud-wethouder in juni van dit jaar erkende de taxiritten te hebben gemaakt, echter hiervoor goede redenen te hebben. Vierentwintig uur per dag wethouder zijn zou de taxiritten verklaren die op het eerste oog privé lijken, maar in werkelijkheid – mogelijk deels – zakelijke afspraken zouden zijn. Nu, in november, worden deze zelfde taxiritten door dezelfde wethouder opeens in een ander daglicht geplaatst. Vanwege het ontbreken van de bewijslast zou niet met zekerheid kunnen worden vastgesteld wie op naam van de oud-wethouder deze taxiritten zou hebben gemaakt. Opvallend ook dat taxiritten de hele periode tot 1 januari 2013 een zelfde frequentie en beeld laten zien in combinatie met het woonadres. In ieder geval kan gezegd worden dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat een ander dan de pashouder deze ritten zou hebben afgelegd. De schijn alleen al moet je gewoon niet willen.

Tot slot, voorzitter. Om uitvoering aan het door de raad gevraagde onderzoek is door BDO een zo volledig mogelijk beeld geschetst van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving die is bijgevoegd in bijlage E van de feitenrapportage. Iedereen wordt geacht de wet te kennen. De integriteit van de overheid houdt in dat iedereen correct wordt behandeld. Daarom leggen ambtenaren een eed af en gelden regels, wetten en gedragscodes voor iedereen, dus ook voor collegeleden. Betrokkenen wordt nu gevraagd om de niet doelmatige declaratiebedragen vrijwillig terug te storten. Hoe anders gaat dit toe in de sociale zekerheid: van mensen met een WW- of een Bijstandsuitkering worden de onterecht en te veel ontvangen gelden direct teruggevorderd. Is het mogelijk de bedragen te korten op het wachtgeld? Kan dit onderzocht worden?

Onze fractie is benieuwd naar de inbreng van andere fracties en de reacties op onze motie. Zoals ik al zei, is er veel steun gekomen voor onze motie. Ik zal de motie voorlezen:

“Motie Onderzoek persoonlijke uitgaven

De gemeenteraad van Helmond, in vergadering bijeen op 18 november 2013

Constaterende:

- Dat er naar aanleiding van een unaniem aangenomen motie van de raad een feitenrapportage en

adviesrapportage is opgeleverd door BDO;

- De onderzoekscommissie in haar begeleidend schrijven de gemeenteraad een aantal overwegingen meegeeft;

Overwegende:

- Er in de agenda van de raadsvergadering niet is voorzien in een besluit;
- Ondergetekenden de overwegingen zoals geformuleerd door de onderzoekscommissie in besluitvorming willen omzetten;

Draagt het college op:

- de betreffende (oud)-leden van het college te verzoeken vrijwillig alle onterecht uitgekeerde vergoedingen terug te storten met uitzondering van de gemaakte kosten voor het lidmaatschap van de Bouwsociëteit Zuid-Oost Brabant;
- om heldere richtlijnen te formuleren voor het gebruik van taxivervoer;
- daar de vraag is gerezen of beoogde soberheid als genoemd in de 'Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen' en de voorgestane incidentele aard als beschreven in de 'Adviesnota Taxivervoer B&W' wel correct zijn nageleefd, de betreffende oud-wethouder te verzoeken om vrijwillig de niet-verifieerbare taxikosten terug te storten;
- de aanbevelingen uit de adviesrapportage over te nemen aangaande bewustwording en bespreekbaarheid persoonlijk uitgaven, transparantie persoonlijke uitgaven en verbeteringen in processen en procedures en het college verzoeken hier verder uitvoering aan te geven.

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door mevrouw Van der Zanden namens de SP-fractie, alsmede namens de fracties van VVD, GroenLinks, Trots, Helmond Aktief, PvdA en CDA.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Namens de fractie van SDOH, Helmondse Belangen en D66 richt ik het woord tot u. Voor ons ligt een beladen dossier. Ik hecht eraan te melden dat onze fractie met objectieve blik heeft gekeken naar de thans voorliggende stukken. Ruim 24 weken geleden werd de stad opgeschrikt: drie pagina's in het Eindhovens Dagblad over het declaratiegedrag van een wethouder. Wat er volgde, was een weekend vol hectiek, een weekend met veelvuldig mail- en sms-verkeer. Een weekend zonder – in onze beleving – hoor en wederhoor binnen het college, wat mede in hoge mate de toekomst van de oud-wethouder Centrum heeft bepaald.

De raad heeft reeds eerder, op 4 juni jl., een motie van de SP-fractie unaniem aangenomen. Immers, de gang van zaken rondom de declaraties dient te worden opgehelderd. Daarom is de wens uitgesproken om te komen tot een onderzoek en hiervoor vanuit de raad een onderzoekscommissie in te stellen die de exacte vraag en reikwijdte van het onderzoek uiteenzet. Tevens is de wens uitgesproken om dit onderzoek door een onafhankelijk forensisch accountantskantoor te laten uitvoeren. Uit deze raad is een bijzondere raadscommissie samengesteld om dit onderzoek te begeleiden onder voorzitterschap van de heer De Vries van de SP-fractie. Zoals de onderzoekscommissie later heeft geformuleerd, zou de aandacht ook in hoge mate moeten uitgaan naar rechtmatigheid en doelmatigheid van de vergoedingen en uitkeringen aan leden van het college. Om budgettaire redenen is besloten om het onderzoek in elk geval vooralsnog te beperken tot de periode maart 2010-maart 2013.

Voorzitter, laat ik helder en duidelijk zijn. Van meet af aan heeft ook onze fractie onomwonden aangegeven, via de website en via een ingezonden brief in het Eindhovens Dagblad, dat bestuurders die een verkeerd declaratiegedrag vertonen daarvoor alle verantwoordelijkheid en consequenties moeten nemen. Echter, een en ander dient wel gebaseerd te zijn op een gefundeerd onderzoek en niet op loze kreten. In dit land geldt, naar wij echt hopen, dat iemand pas dan veroordeeld is, als een onafhankelijk onderzoek dit bevestigd heeft. In zijn algemeenheid mogen wij toch wel stellen dat alle leden van het college hun werk doen met volle inzet en overtuiging en altijd in het belang van de stad. Dat daar verschillend over wordt gedacht, blijkt wel in de diverse publicaties in de media waarbij de fractie SDOH-D66-HB opmerkt dat de toonzetting van de landelijke en provinciale media wel een andere is dan die van de regionale media. Ik vel daarmee geen oordeel, ik stel slechts vast.

Belangrijk doel van het onderzoek zou zijn duidelijkheid en helderheid te verschaffen over het al dan niet vermeend onterecht indienen van declaraties door leden van het college. In dat verband komen enige zaken ons vreemd over, zoals de kop van het Eindhovens Dagblad van zaterdag 16 november, die in kapitalen meldt: "Tielemans moet geld terugstorten." Schijnbaar is uit de rapportages van BDO en de

onderzoekscommissie niet helder overgekomen dat de commissie een verzoek tot vrijwillige terugbetaling heeft gedaan aan een oud-collegelid. Mijn fractie vindt dat voornoemde krant niet erg zorgvuldig is geweest. Het is zonder twijfel goed om de regels en afspraken met betrekking tot declaraties periodiek goed tegen het licht te houden en procedures te verbeteren. Daar is niks mis mee. Wel geeft mijn fractie mee dat er een goede verhouding en balans dient te zijn tussen doel en middel. Met de moderne technische hulpmiddelen moet dat zeker mogelijk zijn.

Het is zonde voor de stad, voor alle betrokkenen en voor de politiek dat het proces begin juni is verlopen zoals het is verlopen. Dat kunnen wij met de kennis van nu vaststellen, maar wij kunnen het ook niet meer terugdraaien. Rust en kalmte zijn begrippen die politici, dus ook het college, te allen tijde dienen te bewaren. Men zou niet zo direct tot oordeelvorming moeten overgaan.

Het is aan de raad zelf om een oordeel te hebben over de oud-wethouder Centrum, maar voor mijn fractie en voor velen in de stad is het helder dat deze zijn talenten en vaardigheden jarenlang aangewend heeft ten behoeve van onze stad.

Mijn fractie neemt kennis van de rapportages van BDO. Ook heeft zij kennis genomen van de opmerkingen van de bijzondere raadscommissie. Met BDO stelt onze fractie vast dat er nauwelijks tot geen sprake is geweest van onrechtmatige uitgaven. Het gaat immers om een bedrag van € 650,-- op een totaal van € 142.986,--. Ook heeft onze fractie wat moeite met het expliciet vermelden van niet-verifieerbare kosten van alleen het taxigebruik. Had dit dan ook niet dienen te gebeuren inzake de andere niet-getoetste kosten, met name als het representatie betreft?

In lijn met uitspraken, met name over de oud-wethouder Centrum, gedaan door een aantal van mijn collega's op dinsdag 4 juni, waarin door meerdere sprekers uit deze raad reeds toen een oordeel is geveld, vraagt mijn fractie zich wel af of deze raad zichzelf wel competent moet achten om in deze materie uitspraken te doen.

De door de SP-fractie ingediende motie hebben wij zojuist aangehoord. Wij willen graag in een schorsing, die er ongetwijfeld zal komen, even de rust en de ruimte nemen om daarnaar te kijken en zullen daarna met een reactie komen.

De heer RIETER (HH): Voorzitter, dame en heren van de onderzoekscommissie, griffier, leden van de raad en mensen op de publieke tribune. Met interesse, maar eveneens met verbazing, heeft Helder Helmond kennis genomen van zowel de "Feitenrapportage onderzoek persoonlijke uitgaven college B&W" als de "Adviesrapportage onderzoek proces persoonlijke uitgaven college B&W", uitgevoerd door BDO Investigations BV.

Laten wij beginnen met hetgeen het meest voor de hand ligt. De door BDO gedane aanbevelingen dienen ons inziens zo spoedig mogelijk te worden uitgevoerd, maar wel op zorgvuldige wijze. Helder Helmond vindt dat wij ons vanavond zouden moeten uiten over de voorliggende rapportages. Voor wat betreft de aanbevelingen stelt Helder Helmond voor om deze zo spoedig mogelijk in de commissie ABA te bespreken, te bediscussiëren en wellicht zelfs aan te vullen en om in de daarop volgende raadsvergadering een besluit daarover te nemen. Tot op heden vindt Helder Helmond dat sinds dinsdag 4 juni veel te snel is geschakeld zonder dat daarbij de kaderstellende rol van de raad echt in acht is genomen.

Helder Helmond is geschrokken van de kosten van dit onderzoek van maximaal € 120.000,--. Vooral omdat slechts de periode 2010-2013 is onderzocht, terwijl de raad bij motie van 4 juni 2013 unaniem het besluit had genomen om de periode 2002-2013 te laten onderzoeken. Zonder dit direct kort te sluiten met de raad is het onderzoek vanwege de hoge kosten – in de raadsvergadering van 4 juni jl. is slechts gekscherend gezegd dat het niet meer dan een ton zou moeten gaan kosten – beperkt. Wel is het Seniorenconvent geraadpleegd, maar dit convent heeft geen besluitrecht en wordt slechts vertrouwelijk geïnformeerd of gehoord.

Overigens wil ik hier namens Helder Helmond met klem stellen dat wij blij zijn dat dit onderzoek is uitgevoerd. Wij kunnen ons voorstellen dat de inwoners van Helmond hier geen snars van snappen en het zelfs geld over de balk gooien vinden. Maar de commotie sinds 1 juni van dit jaar rechtvaardigt ons inziens dit onderzoek. Het gaat Helder Helmond nadrukkelijk om het principe en niet om het geld.

Helder Helmond is verder vooral geschrokken van het gedrag van bijna € 150.000,-- dat in drie jaar door het college is gedeclareerd. Omgerekend is dat € 50.000,-- per jaar en per lid van het college van B&W bijna € 8.333,-- per jaar ofte wel € 677,-- per maand extra, bovenop het toch aardige salaris dat een wethouder verdient. Kijken wij echter naar 2013, dan zien wij dat, omgerekend naar aanleiding van de drie kwartalen die zichtbaar zijn op de website, er jaarlijks nog geen € 3.500,-- is gedeclareerd. Dat is vijftien maal minder dan in de drie jaar ervoor. Is hier een verklaring voor? Moeten wij de rol van de budgethouder en diens

plaatsvervanger in twijfel trekken?

In algemene zin moet ons ook nog van het hart dat wij geschrokken zijn dat meerdere digitale agenda's zijn gewist. Dat kan toch niet waar zijn? Daarmee staat een deel van dit onderzoek min of meer op losse schroeven. Ondernemers moeten bij een controle van de fiscus nadrukkelijk hun agenda of digitale agenda overhandigen. Die agenda moet zeven jaar bewaard blijven. Indien deze niet kan worden overgelegd, volgen consequenties. Heeft dit ook gevolgen voor de gemeente?

Een aantal zaken uit de feitenrapportage vinden wij op zijn minst opmerkelijk.

Het aandeel van de representatiekosten, zijnde bijna € 61.000,-- op het totaal van bijna € 143.000,-- is bijna 43%. Deze verhouding is eveneens min of meer zichtbaar bij de individuele collegeleden. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat persoonlijke uitgaven, hoewel er 147 verschillende kostensoorten binnen de financiële administratie in gebruik zijn, verantwoord worden op uitsluitend de kostenpost representatie. Wij ontvangen graag alsnog een nadere gedetailleerde specificatie c.q. verbijzondering van de post representatiekosten, dit zowel op totaalniveau als op individueel niveau van collegelid of ex-collegelid. Over de mate van verbijzondering of de gewenste format kunnen wij nog nader van gedachten wisselen.

Op pagina 11 van de adviesrapportage, paragraaf 3.4.3. Inrichting financiële administratie, wordt vermeld "Thans vindt geen registratie plaats op naam van het betreffende collegelid." Begrijpen wij het goed dat door deze manier van administreren er minder of nog minder detailinformatie beschikbaar is over de kostensoorten persoonlijke uitgaven dan voorheen, namelijk de periode waarop het onderzoek betrekking had?

Dan nog een vraag over de post persoonlijke declaratie kilometers. Betreft het hier uitsluitend de maximaal fiscaal toegestane kilometervergoeding, of zijn hier eveneens belaste kilometervergoedingen of andere soorten vergoedingen in opgenomen?

De telefoniekosten. Betreft het hier uitsluitend abonnements- en gesprekskosten of zijn hier nog andere kosten, zoals internetaansluiting, hard- of softwarekosten in opgenomen?

Wij geven u de suggestie mee om bij de opdrachtverstrekking voor de controle van de jaarrekening 2013 aan de externe accountant in het bijzonder aandacht te vragen voor de persoonlijke uitgaven in zijn totaliteit binnen de gemeentelijke organisatie. Met name de door BDO gedane aanbeveling "vergroten bewustwording en bespreekbaarheid persoonlijke uitgaven" onderschrijven wij. Dit dient verankerd te worden in de gemeentelijke organisatie.

Mevrouw NIESSEN-NOORDRAVEN (VVD): Voorzitter, geachte commissieleden en aanwezigen. Vanavond ligt voor ons het rapport van BDO over de persoonlijke uitgaven van de leden van het college van B&W. De fractie van de VVD zal de bevindingen in het rapport voor kennisgeving aannemen. Wij zijn de mening toegedaan dat het systeem van declaratieverwerking verbetering behoeft. Op dit moment hebben de afzonderlijke collegeleden bijvoorbeeld geen overzicht van kosten die onder hun naam staan. Dat moet beter.

Het vermelden van alle gemaakte kosten op de website in het kader van transparantie moet wel nader bestudeerd worden. Wanneer je uitgaven publiceert, dienen die namelijk ook te worden uitgelegd. Wij moeten de situatie zien te voorkomen dat de collegeleden die veel moeten reizen en daardoor hogere kosten maken, hierop negatief beoordeeld gaan worden. Dit zou een contraproductief systeem zijn.

Ook dienen wij ervoor te waken dat er een zeer arbeidsintensief declaratiesysteem wordt opgezet, terwijl wij op andere terreinen juist willen dereguleren. Nieuwe regelgeving dient ter verbetering van het systeem en mag niet op wantrouwen worden gebaseerd. Dit zou een slecht signaal zijn naar het zittende college, een college waarvan de leden al maanden meerdere portefeuilles waarnemen en dus dubbel zo hard hebben moeten werken.

Het rapport spreekt verder van het creëren van een declaratiebewuste omgeving. De aanleiding van het onderzoek lag niet in het gegeven dat wij hier met een college te maken hebben waarbij de individuele leden een nogal ruime definitie hanteren. Dat er duidelijke regels komen, ook voor de budgethouder, lijkt ons wel een goede zaak. Immers, zoals het rapport ook zegt, hoe kleiner het grijze gebied, hoe beter.

Tot slot: de VVD-fractie kan zich aansluiten bij de conclusies die door de commissie worden getrokken.

Mevrouw KO (GroenLinks): Voorzitter! In een motie heeft de raad zich uitgesproken voor een onderzoek naar declaraties van het college van B&W. Voor ons ligt nu het rapport. Met de aanleiding van het rapport waren wij op zijn zachtst gezegd ongelukkig. De declaraties die niet als doelmatig zijn bestempeld zullen wij hoogstwaarschijnlijk niet meer terugzien.

Ondanks dit laatste en de kosten die zijn gemaakt voor het onderzoek, zijn wij blij met de aanbevelingen uit het rapport. Deze zullen namelijk voor de toekomst duidelijkheid scheppen. Wij leggen hiermee een basis voor een normenkader op grond waarvan een ieder binnen het college kan worden aangesproken en elk lid zelf een afweging kan maken van wat rechtmatig en doelmatig is. Er resteert zodoende weinig ruimte voor verkeerde interpretatie en transparantie is geborgd. Het gaat immers om publieke middelen. Hier moeten wij zorgvuldig mee omgaan.

Verder zijn wij verbaasd over de gaten die wij hebben gevonden in de huidige werkwijze op administratieniveau. GroenLinks kan zich dan ook vinden in de gedane aanbevelingen en adviseert om deze één op één over te nemen.

Wij danken tot slot de commissie voor het geleverde werk.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): Voorzitter! Ik hecht eraan te melden dat hedenavond ik het woord voer in plaats van onze fractievoorzitter. Hij ziet daarvan af om reden van zijn oud-wethouderschap.

"Bij de afweging of kosten moeten worden vergoed, moet de politiek ambtsdrager zich realiseren dat alles wat mag, niet vanzelfsprekend ook hoeft. Van politiek ambtsdragers mag een zekere soberheid worden verwacht. Hoe het ook wordt vergoed, het gaat immers steeds om de besteding van publieke middelen. De politiek ambtsdrager heeft daarnaast ook een voorbeeldfunctie. Hoe kan hij of zij in bijvoorbeeld economisch moeilijke tijden, geloofwaardig een beroep op soberheid van burgers doen als hij of zij daar zelf niet naar handelt? Vooral bestuurders zitten zeker dan in een kwetsbare positie. Zij dragen vaak immers zelf de verantwoordelijkheid voor het niveau van een bepaalde voorziening of verstrekking. Uitgaven die ogenschijnlijk van ondergeschikt belang zijn, kunnen in de publiciteit breed worden uitgemeten en grote schade aanrichten."

Dat was niet onze eigen tekst, voorzitter, maar de tekst van de VNG uit de "Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen." In de adviesrapportage van BDO die wij vanavond bespreken, vindt u deze passage op bladzijde 9. Deze passage verwoordt precies datgene wat ons als raad sinds 1 juni heeft beroerd en beziggehouden.

Een publicatie in het Eindhovens Dagblad over gedeclareerde taxiritten door een van de leden van het toenmalige college heeft tot een roller coaster aan gevoelens, emoties en gebeurtenissen geleid. Gevoelens van ongenoegen over vermoedelijk oneerlijk gebruik van gemeenschapsgeld, gevoelens van oneerlijke verdeling en te snel concluderen, gevoelens van onmacht, van onrust, van ongelof, maar ook van boosheid, verbazing en verontwaardiging. Dat allemaal door verschillende personen en verschillende fracties in diverse stadia van de gebeurtenissen na die bewuste publicatie. De bijbehorende emoties hebben niet zelden geleid tot uitspraken en beslissingen die, nader beschouwd, misschien beter hadden gekund. Was er meer tijd genomen, was er meer tijd geweest, dan hadden wij allemaal, alle spelers die een rol in deze kwestie hadden, op een aantal momenten anders geoordeeld en anders gehandeld. Daarvan is onze fractie overtuigd.

De schade was echter daar. Het tweede deel van de passage uit de VNG-Handreiking werd helemaal bewaarheid. Geloofden wij als raads- en collegeleden al niet meer dat elke handeling die aanleiding van dit proces was of elke handeling tijdens het proces in alle eerlijkheid en naar eer en geweten werd gedaan, onze inwoners, de Helmondse burgers, lieten massaal weten dat ze het allemaal niet meer vertrouwden. Door openheid van zaken te geven moest dit vertrouwen snel worden hersteld. Dat was geboden. De op 4 juni jl. door deze raad aangenomen motie om een onderzoek te laten doen naar alle declaraties door collegeleden kwam dááruit voort.

Snel en gedegen onderzoek kost geld en, naar nu blijkt, heel erg veel geld. Het is dan ook niet vreemd dat bij een bedrag van € 120.000,- de vraag wordt gesteld of dat wel in verhouding is. Is dit in verhouding met onderzoeken die bijvoorbeeld de Rekenkamercommissie laat doen? Is dit in verhouding met de kosten van de jaarlijkse accountantsverklaring van de gemeente? En al helemaal is de vraag of het in verhouding is met de resultaten van het onderzoek.

Zouden wij het weer zo doen? Met de wetenschap van toen: ja. Maar met de wetenschap van nu zouden wij zorgvuldiger uitzoeken wat en hoe. De vraag of de kosten in verhouding zijn met de resultaten van het onderzoek zou gemakkelijk te beantwoorden zijn met een nee, want er komt heel weinig ondoelmatigs en onrechtmatigs uit, zeker als je het in bedragen gaat rekenen. Maar dat is natuurlijk niet de conclusie die wij zochten. Wij wilden weten óf er onrechtmatigheden gebeurden, niet hoeveel het er waren of voor hoeveel geld het was.

Onrechtmatigheden blijken er maar weinig te zijn. Deze onrechtmatigheden zijn bovendien verklaarbaar en

zeker niet opzettelijk. Ondoelmatigheid is een heel andere kwestie. Een grote hinder bij de beoordeling daarvan blijken de verloren gegane agendagegevens. Vooral dat doet velen de wenkbrauwen fronsen. Iets dat zeker niet had mogen plaatsvinden, en juist nu wel heel ongelukkig uitkomt. Om meerdere redenen is het bijzonder spijtig dat deze gegevens verloren gingen. Wij gaan ervan uit dat de processen rond deze automatiseringsfout snel zijn aangepast en eisen anders dat dit alsnog snel wordt gedaan.

Ook al is die ondoelmatigheid niet helemaal vast te stellen, voor ons geldt het volgende. Doelmatig, zoals het diverse keren wordt beschreven in de BDO-rapportages, is een uitgave als de gemaakte kosten aantoonbaar de gemeente ten goede komen. Voor ons geldt ook het eerste deel uit de VNG-Handreiking die ik al eerder oplas. Die passage spreekt over soberheid, verantwoordelijkheid en een voorbeeldfunctie. In onze ogen rechtvaardigen deze zaken het om aan het voormalig collegelid dat wel erg veel taxiritten declareerde, te vragen het geld terug te storten. Het aantal ritten, de routes van en naar het café en de tijdstippen waarop – in het holst van de nacht, wie doet er dan nog zaken? – beantwoorden volgens ons niet aan de gewenste soberheid, niet aan de voorbeeldfunctie en niet aan de geloofwaardigheid. Is in deze gevallen een mondelinge afspraak binnen het college, die ook nog heel ruim te interpreteren blijkt, belangrijker dan de regelgeving vanuit het Rijk en een door onze raad vastgestelde regeling?

Het onderzoek heeft eigenlijk geen schokkende resultaten opgeleverd, maar heeft wel het oneigenlijk gebruik van de taxivergoeding door de betreffende wethouder bevestigd. Naar onze mening is dat ook de aanleiding geweest voor het onderzoek. Wij staan dan ook achter de motie die vanavond is ingediend.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Hoor ik nu goed dat mevrouw Van der Pijl zegt dat het rapport het onjuist taxigebruik door de oud-wethouder Centrum bevestigt?

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): In onze ogen bevestig het rapport dat inderdaad.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Zou ik mogen weten waar in het rapport ik dat kan vinden? Ik kan daar alleen in vinden dat BDO dat niet feitelijk heeft kunnen vaststellen; het is niet verifieerbaar. Mevrouw Van der Pijl heeft daar een andere mening over. Dat mag en dat respecteer ik, alleen zou ik het heel fijn vinden van haar te horen waarop zij haar mening baseert. Dan is het voor iedereen helder.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): BDO maakt gaan politieke afwegingen, maar wij doen dat wel. Er is een lange lijst gepubliceerd van de taxiritten waar het om ging. Verder geldt voor ons heel sterk dat een uitgave aantoonbaar aan de gemeente ten goede moet komen. In combinatie met de door mij aangehaalde soberheid, verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie concluderen wij dat de taxiritten niet doelmatig waren.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Mevrouw Van der Pijl heeft het over aantoonbaar. Maar het tegenovergestelde kan zij evenmin aantonen. Dat er een lange lijst als bijlage aan de rapportage is toegevoegd, heeft ook onze fractie in hoge mate verbaasd. De heer Rieter zou ook heel graag een lijst van alle representatiekosten willen zien. Dan gaat het om een bedrag van vele malen hoger. Een dergelijke lijst zou bij ons mogelijk tot heel vreemde opmerkingen en vragen leiden. Ik denk toch dat het feitenonderzoek leidend zou moeten zijn.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): Dat kan zijn, maar daar heb ik het nu niet over omdat een dergelijke lijst er niet is. Wij hebben het nu over wat het rapport in onze ogen wél kan aantonen.

Voorzitter! De aanbevelingen van het BDO-rapport moeten ons inziens meteen worden overgenomen. Deze geven duidelijke richtlijnen voor afspraken over bepaalde declaraties en zijn een goede les om beter om te gaan met de archivering van agenda's. Het is echter de vraag of de declaraties als vast agendapunt voor de collegevergaderingen niet het doel voorbijschieten, want collegeleden moeten zich ervan bewust zijn dat men elkaar op declaraties moet kunnen aanspreken. Publicatie daarvan, binnen en buiten het college, is daarbij wel een voorwaarde. De verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris en de collega-collegeleden is om de gewenste soberheid in de gaten te houden en om dit in twijfelgevallen gezamenlijk te bespreken. Bestuurders moeten echter een bepaalde vrijheid kunnen blijven houden om zelf te bepalen wanneer en met wie men bijvoorbeeld tafelt, zij het wel moreel verantwoord. Dit soort richtlijnen passen niet in een keurslijf en dat moet ook niet.

Daarnaast moet goed rekening worden gehouden met een punt dat ook in het BDO-rapport staat: de extra kosten en het extra werk door het overnemen van de aanbevelingen. Die moeten in verhouding staan met

een resultaat. Bijvoorbeeld extra administratieve handelingen om declaraties te controleren, moeten niet leiden tot het aanstellen van een controleur, aangezien de bedragen daartoe niet in verhouding staan. Namens onze fractie spreek ik uit dat wij graag zien dat de vanavond ingediende motie unaniem wordt aangenomen en dat wij heel snel een punt kunnen zetten achter deze soap.

De heer VAN WETTEN (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie heeft ingestemd met het uitvoeren van een onderzoek naar alle persoonlijke declaraties van collegeleden. Nu het onderzoek er ligt en de rekening is opgemaakt, is het voor ons als raad zinvol om te reflecteren op achterliggende perioden. Wij als CDA-fractie zullen dat zeker doen, waarbij wij ons hardop de vraag zullen stellen of een bedrag van € 120.000,-- nog in balans is met het onderzochte bedrag van bijna € 143.000,--. Had dit anders gekund of anders gemoeten?

Voor de CDA-fractie is in ieder geval wel duidelijk dat dit proces eraan bijdraagt om met elkaar te komen tot een andere bestuurscultuur in Helmond. Een bestuurscultuur die zich kenmerkt door integer handelen, transparantie en openheid.

Wij danken de onderzoekscommissie en BDO voor het inzicht en de adviezen die zij hebben gegeven. De onderzoekscommissie geeft in haar begeleidend schrijven bij de rapportages een aantal overwegingen mee aan de gemeenteraad. De CDA-fractie stemt in met alle overwegingen van de onderzoekscommissie en zal hiertoe de motie steunen waarin wordt opgeroepen de betreffende (oud-)leden van het college te verzoeken vrijwillig alle onterecht uitgekeerde vergoedingen terug te storten met uitzondering van de gemaakte kosten voor het lidmaatschap van de Bouwsociëteit Zuid-Oost Brabant, het college te adviseren om heldere richtlijnen te formuleren voor het gebruik van taxivervoer, de betreffende oud-wethouder te verzoeken om vrijwillig de niet-verifieerbare taxikosten terug te storten, de aanbevelingen uit de adviesrapportage over te nemen aangaande bewustwording en bespreekbaarheid persoonlijk uitgaven, transparantie persoonlijke uitgaven en verbeteringen in processen en procedures en het college verzoeken hier verder uitvoering aan te geven.

De Handreiking integriteit gaat uit van soberheid en het voorbeeldgedrag van bestuurders. Terecht geeft de burgemeester in haar verklaring van 4 juni jl. aan dat absolute duidelijkheid niet is te geven als het gaat over vergoedingen. Maar de Handreiking integriteit stelt: "in situaties waarin sprake is van een grijs gebied zal de bestuurder extra alert moeten zijn, extra zorgvuldig moeten nagaan of een en ander past binnen de regels en hierover open communiceren." De CDA-fractie heeft al eerder geconcludeerd dat er niet conform de Handreiking integriteit is gehandeld en dat wij achter voornoemde verklaring stonden en staan, zoals deze door de burgemeester tijdens de raadsvergadering van 4 juni is voorgelezen. Ieder collegelid is zelf verantwoordelijk om soberheid en voorbeeldgedrag uit te dragen. Men dient daarbij eerst en vooral naar zichzelf te kijken en zich niet te verschuilen achter anderen of achter procedures. De uiteindelijke verantwoordelijkheid kan en mag niet worden afgewenteld op anderen.

Het vizier dient wat betreft de CDA-fractie weer op de toekomst te worden gericht. Immers, onze stad heeft nog voldoende uitdagingen om op te pakken. De stad Helmond en haar inwoners verdienen het weer om middelpunt te worden van besluitvorming waarvoor wij hier met elkaar in deze zaal bijeen zijn.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Als ik het goed heb, hoorde ik de heer Van Wetten een oproep doen om te komen tot een andere bestuurscultuur waarin meer ruimte zou zijn voor transparantie en integriteit. Is dat dan nu niet het geval?

De heer VAN WETTEN (CDA): Wij zijn met elkaar op weg om tot een andere bestuurscultuur te komen waarbij inderdaad integriteit en transparantie hoog in het vaandel staan. Het is overigens niet de eerste keer dat wij dat hier als CDA-fractie uitdragen.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Mijn tweede vraag gaat over de opmerking van de heer Van Wetten dat volgens de CDA-fractie niet conform de Handreiking integriteit zou zijn gehandeld. Als ik het rapport van BDO erbij pak, dan kan ik op een uitgave van € 650,-- na op de nagenoeg € 143.000,--, niet terugvinden waarom er niet conform genoemde handreiking gehandeld zou zijn.

De heer VAN WETTEN (CDA): Ik zou kunnen herhalen wat mevrouw Van der Pijl heeft geantwoord. Maar laat ik de heer Janssen op mijn beurt een vraag stellen: vindt hij 175 declaraties in drie jaar tijd een uiting van soberheid, voorbeeldgedrag en incidenteel handelen?

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Ik krijg zojuist ingefluisterd dat ik bladzijde 39 erbij moet zoeken. Daar staat dat in de ogen van de oud-wethouder Centrum de taxiritten nodig en noodzakelijk waren voor de uitoefening van zijn functie. Vervolgens zijn wij er helaas – ik betreur dat in heel hoge mate – niet in geslaagd om die gegevens te verifiëren aan de hand van de digitale agenda's. Heel simpel, omdat die dingen weg zijn. Dat is supervervelend. Ik kan dus op basis van het feit dat iemand in ruim drie jaar tijd 167 keer van A naar B gaat, niet de conclusie trekken die de heer Van Wetten trekt. Sorry!

De heer VAN WETTEN (CDA): Daarvoor hoeft de heer Janssen zich niet bij mij te verontschuldigen. Dat zou hij richting de inwoners van deze stad moeten doen.

Nogmaals: het gaat erom dat de integriteit hoog in het vaandel staat. Wat ons betreft is soberheid geboden en dient, zoals de Handreiking integriteit aangeeft, een bestuurder extra alert met uitgaven om te gaan als het een grijs gebied betreft. Wij vinden 175 declaraties in drie jaar tijd, dat is elk weekend minstens een keer, geen uiting van soberheid, voorbeeldgedrag en incidenteel handelen.

De heer VAN AERT (Trots): Voorzitter! Ik wil graag even zeggen waarom de fractievoorzitters van Helmond Aktief en Trots niet deelnemen aan het debat.

De VOORZITTER: Dat is eigenlijk mijn taak en ik neem het nu meteen op mij om dat mee te delen, zodat het voor iedereen hier duidelijk is. Binnen de onderzoekscommissie is afgesproken dat de commissieleden niet zullen deelnemen aan het debat. Zowel de heer Van Mullekom als de heer Van Aert had zitting in deze commissie. Doordat elk van beiden een eenmansfractie vormt, kunnen zij geen bijdrage aan het debat leveren. Wel kunnen zij een stemverklaring bij de motie afleggen en zo een bijdrage leveren.

Hierna verleent de voorzitter het woord aan de voorzitter van de onderzoekscommissie.

De heer DE VRIES (voorzitter onderzoekscommissie): Voorzitter! Ik dank alle sprekers voor hun inbreng. Het lijkt mij het handigst om per fractie te antwoorden op de aan de onderzoekscommissie gestelde vragen. Er zijn ook enkele vragen gesteld die de raad aangaan. Ik zal vooral ingaan op de vragen waarop de commissie de raad van een nader antwoord kan voorzien.

Vanuit de fractie van de SP is de vraag gesteld of het declaratiegedrag van na 1 januari 2013 voorgelegd is aan de oud-wethouder. Naar mijn weten heeft BDO geen onderzoek gedaan naar niet-gedane declaraties. De onderzoeksopdracht was vooral om te kijken naar de gedane declaraties en of deze getest konden worden op rechtmatigheid en doelmatigheid. De onderzoekscommissie weet niet of dit punt wellicht tijdens de gesprekken aan de orde is geweest, omdat deze gesprekken in vertrouwelijkheid zijn gevoerd. Hoor en wederhoor is toegepast in vertrouwelijkheid. Dat blijft een verantwoordelijkheid van BDO. Er zijn dus geen gespreksverslagen naar de commissie gekomen.

Op de vraag of het mogelijk is om de onkosten terug te halen door te korten op wachtgeld, kan de commissie gaan antwoord geven. Mocht de motie worden aangenomen, dan zal naar ik aanneem het college bekijken of dit een mogelijkheid is en daarop terugkomen.

De fractie SDOH-D66-HB geeft aan zich niet te kunnen vinden in de krantenkop "Tielemans moet geld terugstorten". Ten eerste zou het gaan om vrijwillig terugstorten en ten tweede – dit is een terechte constatering – heeft de commissie dit de raad in overweging gegeven. Het is dus uitdrukkelijk aan de raad om ten aanzien van terugstorten een besluit te nemen.

Geconstateerd wordt verder dat er nauwelijks onrechtmatige bedragen zijn aangetroffen. Dat klopt. Wel is daar de vraag bij gesteld waarom de commissie een aantal posten wel en een aantal posten niet heeft genoemd. Het ging met name om het niet getoetste deel van de representatiekosten. De representatiekosten zijn voor een groot deel getoetst op rechtmatigheid en hebben de toets doorstaan voor zo'n € 60.000,--. Waar ze niet zijn getoetst, vielen ze niet onder de persoonlijke declaraties. Op bladzijde 17 van de feitenrapportage staat een tabel waarin is uitgesplitst wat wel en wat niet op doelmatigheid kon worden getoetst. Dat is vervolgens als eindresultaat in de tabel opgenomen.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Moet ik het zo zien dat bij een aantal wethouders een deel van de representatiekosten toe te schrijven valt aan bedrijfsvoeringskosten en onkostenvergoedingen zoals genoemd op bladzijde 17? Zie ik het juist dat individuele collegeleden daarin in meer of mindere mate op een andere manier geacteerd hebben?

De heer DE VRIES (voorzitter onderzoekscommissie): De eerste opmerking van de heer Janssen klopt. Zijn tweede opmerking kan ik niet helemaal volgen. Wat bedoelt hij met op een andere manier geacteerd?

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Als ik een en ander naga, dan zie ik onder "niet getoetst" aanmerkelijke verschillen in de bedragen tussen de bestuurders onderling.

De heer DE VRIES (voorzitter onderzoekscommissie): Dat is een correcte observatie.

De fractie van SDOH-D66-HB heeft zich hardop afgevraagd of de raad competent genoeg is om een oordeel te vellen. Die vraag laat ik zelf aan de raad zelf.

Vanuit de fractie van Helder Helmond is aangegeven dat de aanbevelingen moeten worden uitgevoerd. Wel betreurt deze fractie het dat de aanbevelingen niet vooraf zijn bediscussieerd in de commissie ABA en daarna in de raad. Ik heb daar geen oordeel over. De raad zelf gaat over de te volgen procedure. Er is een motie aangenomen waarin de raad een opdracht geeft aan de onderzoekscommissie. Deze commissie legt vandaag aan deze zelfde raad verantwoording af.

Helder Helmond wijst erop dat in de publicatie op de site een aanzienlijk lager bedrag wordt genoemd dan het bedrag dat in het rapport is terug te vinden. Dat klopt. Op de site worden tot nu toe alleen de uitgaven uit de salarisadministratie weergegeven. Een van de aanbevelingen van BDO is om dat uit te breiden, zodat het bedrag op de site overeenkomt met de werkelijk gemaakte kosten. Deze aanbeveling is terug te vinden op bladzijde 14 van de adviesrapportage.

Daarnaast vraagt deze zelfde fractie of het mogelijk is om de representatiekosten nader uit te splitsen. Alles is mogelijk. Als de raad dit wil, dan zou hij een voorstel daartoe kunnen doen. Ik wijs daarbij wel op de inbreng van mevrouw Niessen. Als je alle wethouders onderling gaat vergelijken, stelt zij, krijg je wellicht een kromme vergelijking omdat niet iedere portefeuille er hetzelfde uitziet. De vraag is of je er heel veel wijzer van wordt als je de representatiekosten verder uitsplitst. Het is echter geen afweging die de commissie maakt, maar een afweging die ik aan de raad laat.

Het klopt dat niet op iedere kostenpost registratie per individueel lid plaatsvindt. Een van de aanbevelingen is om dat wel te gaan doen. De commissie heeft nog een aanbeveling toegevoegd aan die van BDO, namelijk dat het college in het kader van de bespreking van de totaaloverzichten ervoor zorgt dat er op het overzicht per wethouder een paraaf van de betrokken wethouder komt te staan, waarmee deze bevestigt dat deze kosten gemaakt zijn en dat zij of hij daarmee instemt.

Ik heb even nagevraagd hoe het precies met de kilometervergoeding zit, het belaste en onbelaste deel. Tot 19 cent is het onbelast en tot 36 cent is de vergoeding belast. Beide zitten in het overzicht van het rapport.

Voor de telefoniekosten geldt dat deze inclusief abonnements- en gesprekskosten zijn.

Dan kom ik nu aan de vragen en opmerkingen van de VVD-fractie. Ik wees zo-even al op de waarschuwing uitgesproken door mevrouw Niessen dat het lastig is om wethouders onderling te vergelijken, omdat daarbij rekening gehouden moet worden met verschillen in de portefeuilles. Dat lijkt mij waar.

Verder vindt deze fractie dat er geen arbeidsintensief declaratiesysteem moet komen. Ook de PvdA-fractie heeft daarop ook gewezen. Dat lijkt mij inderdaad niet de bedoeling en wellicht is het ook niet nodig. Vanuit de ambtelijke ondersteuning is gezegd dat, met de beschikbare programmatuur en de huidige manier van werken, de aanbevelingen redelijk gemakkelijk zijn uit te voeren, zonder dat dit een heel nieuw declaratiecircuit met zich meebrengt.

De fractie van GroenLinks vindt het een goede zaak dat er een normenkader komt dat is gebaseerd op zowel rechtmatigheid als doelmatigheid. Een van de aanbevelingen van de commissie is erop gericht om met name de doelmatigheid voor zover mogelijk beter vast te stellen. Een aantal fracties wijst erop dat er altijd een grijs gebied zal blijven, maar juist door daar aan de colleegetafel over te spreken maak je dat grijze gebied bespreekbaar en zo klein mogelijk. Verder kan deze fractie zich vinden in de aanbevelingen.

De PvdA-fractie haalt aan het vervelend te vinden dat de agendagegevens voor een deel verdwenen blijken te zijn. Ook de onderzoekscommissie heeft dat als vervelend ervaren, want daardoor wordt het onmogelijk dan wel heel moeilijk om bepaalde kostenposten nader te duiden. Verder vraagt deze fractie of het mogelijk is om het automatiseringsproces hiertoe snel aan te passen. Voor zover ik heb begrepen, is dat al aangepast. De agenda's worden voortaan op een extern medium weggeschreven om verlies te voorkomen. Ik vermeld daarbij dat het niet alleen gaat om de agenda's van het college; de hele ambtelijke organisatie heeft daar in meer of mindere mate last van gehad. Sommigen waren alles kwijt, anderen niets en alle smaken daar tussenin.

Deze zelfde fractie vindt dat wij niet moeten doorschieten in regels en dat bestuurders vrijheid moeten blijven

houden. Zij blijven in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor alle onkostendeclaraties en uitgaven. Ik meen te mogen bespeuren dat de PvdA-fractie daarmee aansluit bij de oproep van de VVD-fractie om vooral geen extra bureaucratie in het leven te roepen maar om, uitgaande van het huidige systeem, een en ander zo in te richten dat met weinig moeite een betere verificatie van de kosten kan plaatsvinden, vooral met het oog op een betere transparantie naar buiten toe.

De CDA-fractie geeft aan mogelijkheden te zien om tot een andere bestuurscultuur en meer transparantie te komen. Naar mijn mening vormen de aanbevelingen van de commissie in het begeleidend schrijven en de aanbevelingen van BDO daarin voor een deel een belangrijke eerste stap.

Ik denk hiermee alle vragen in vogelvlucht te hebben beantwoord.

De VOORZITTER: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste instantie van het debat. Ik constateer dat er behoefte is aan een schorsing voordat wij overgaan tot de tweede instantie. Ik verzoek u in uw bijdrage in tweede instantie ook de motie te betrekken.

Hierna wordt de vergadering voor tien minuten geschorst.

Na heropening der vergadering verleent de voorzitter het woord aan de heer Janssen.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Naar mijn gevoel ben ik de heer Van Wetten nog een kleine toelichting verschuldigd. Op bladzijde 39, laatste alinea, staat ook nog dat de declaraties van de voormalig wethouder Centrum binnen het totale gemeentelijke gebeuren volgens de geldende normen zijn goedgekeurd. Daarboven staat een uitleg van zijn hand waarin in elk geval in zijn optiek die taxiritten nuttig, nodig dan wel wenselijk waren voor zijn werkzaamheden.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): Voorzitter! De woorden die de heer Janssen nu gebruikt, "in zijn optiek" geven precies aan wat ik al zei: in onze ogen. Dat is nu juist de politieke afweging die wij hier vanavond maken. Dat is niet uit het rapport te lezen.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Met alle respect en waardering voor mevrouw Van der Pijl: het tegenovergestelde evenmin. Daarom proberen wij ons puur te baseren op feitelijkheden.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): Nu spreekt de heer Janssen zichzelf tegen: dat is dus niet mogelijk! Daarom maken wij een politieke afweging.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Natuurlijk, dat is ieders goed recht.

Voorzitter, wij hebben zo-even, misschien wat langer dan u bedoeld had, gekeken naar de door een groot aantal fracties van deze raad ingediende motie. Laat ik helder zijn. Punt 1, punt 2 en punt 4 kan onze fractie volledig onderschrijven. Heel veel moeite hebben wij met puntje 3. Daarin wordt namelijk vastgesteld dat er taxikosten zijn gemaakt waarvan wij eigenlijk niet zeker weten, omdat wij het niet kunnen verifiëren, of die kosten nu wel of niet terecht zijn gemaakt. Door aan wie dan ook het verzoek voor te leggen om ze in elk geval terug te betalen, wordt iets opgeroepen in de trant van: wij hebben voor onszelf de zaak eigenlijk al geverifieerd en er het oordeel aan gehangen dat die kosten niet gemaakt hadden mogen worden. Dat vindt mijn fractie toch een brug te ver.

Mevrouw VAN DER ZANDEN-VAN DER WEIJDEN (SP): Voorzitter! In eerste instantie hebben wij opgemerkt dat de oud-wethouder in juni van dit jaar erkende de taxiritten te hebben gemaakt en hier goede redenen voor het hebben gehad. Die waren niet altijd zakelijk en soms waren privé en zakelijk met elkaar verweven. Zou de heer Janssen daarop willen reageren? Mijn tweede vraag aan de heer Janssen is of hij zelf vindt of deze taxiritten in de nachtelijke uren op een sobere en doelmatige manier gemaakt zijn.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Volgens mij wordt het antwoord op de eerste vraag gegeven op de zojuist door mij genoemde pagina 39 van de feitenrapportage. Het is niet aan mij om te verklaren waarom de oud-wethouder Centrum die taxiritten heeft gemaakt. Zelf geeft hij naar mijn gevoel helder en onomwonden aan dat die ritten zakelijk waren. Helaas, nogmaals, hebben wij een en ander niet kunnen natrekken omdat de digitale agenda's weg zijn.

Mevrouw VAN DER ZANDEN-VAN DER WEIJDEN (SP): Kent de heer Janssen de situatie van uitkeringsgerechtigden in Helmond of andere steden in Nederland waarbij mensen die een WW- of WWB-uitkering ontvangen bij het ontbreken van bewijsstukken de ontvangen bedragen moeten terugbetalen? Dat vinden wij een zeer onrechtvaardige situatie.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Dat kan ik delen. Maar nogmaals: dan zouden wij het hele onderzoek opnieuw moeten gaan doen, want er zijn op meerdere plekken onverifieerbare kosten geconstateerd en agenda's gewist. Wat daarbij op het gebied van andere kosten is gebeurd, is iets waar wij geen helderheid over hebben.

Ik weet niet of het aan mij is om een mening te hebben over de vraag of de oud-wethouder de taxiritten op een sobere en doelmatige manier heeft afgelegd. Als iemand ergens naar toe gaat vanuit zijn zakelijke verantwoordelijkheid, is er ook een moment waarop hij naar huis moet gaan. Wie ben ik dan om te bepalen dat iedereen in dit land die een politieke functie draagt, 's avonds om half elf thuis moet zijn? Als het past in zijn way of living, in zijn manieren van promotie maken voor de stad en zijn manieren van zaken doen dat hij om half twee 's nachts naar huis gaat, wie ben ik om te zeggen dat dat niet zou mogen?

De VOORZITTER: Het punt is duidelijk. Vervolgt u uw betoog.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Nog even terugkomend op de motie: de punten 1, 2 en 4 hebben onze volledige instemming. Bij punt 3 zitten wij met het duivelse probleem dat wij iets willen terugvragen – nog buiten het feit dat dit in de motie uitsluitend en alleen wordt beperkt tot de oud-wethouder en wij denken dat het minimaal voor iedereen zou moeten gelden die wat dat betreft uit de bocht is gevlogen – maar ...

De heer SPRUIJT (SP): Voorzitter! Laat de heer Janssen nog eens lezen wat er staat achter het eerste bolletje na "Draagt het college op". Ik wil het wel even voor hem doen: "de betreffende (oud)-leden van het college te verzoeken". Het geldt dus ook voor de huidige collegeleden.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Met respect en waardering, als ik helemaal achterin in dit dikke boekwerk van de feitenrapportage begin, zie ik vanaf pagina 64 de taxikosten staan. In deze motie wordt, misschien niet bewust, alleen maar gesproken over de taxikosten van de oud-wethouder, naar ik aanneem de oud-wethouder Centrum. Ik kom daar niet tegen de voormalig burgemeester, ik kom daar ook niet tegen...

De heer VAN WETTEN (CDA): Voorzitter! De heer Janssen trekt punt 3 breder dan wat erin staat en wat mijn fractie daaruit haalt om reden van datgene wat ook in de aanbiedingsbrief van de onderzoekscommissie is geduid. Die reden is dat er, in verhouding tot de andere collegeleden, gerede twijfel is of de soberheid in acht is genomen en er twijfel is ten aanzien van het incidentele karakter waarvan sprake is in de Adviesnota taxivervoer die door het college is aanvaard. Dat is de reden waarom punt 3 van de motie geformuleerd staat zoals het er staat.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Dat kan en mag, maar daarmee spreekt de heer Van Wetten in onze beleving over datgene wat het onafhankelijke rapport van BDO duidt als zijnde niet-verifieerbare kosten. Anders dan dat staat het niet in het verhaal. Ik vind dat wij dat moeten accepteren. Als het kosten zijn die niet-verifieerbaar zijn, ziet onze fractie geen grond om te denken dat het niet juist is.

Nogmaals, ik betreur dat de digitale agenda's niet beschikbaar bleken, waardoor de nodige helderheid niet kan worden gegeven. Dat geldt niet alleen voor de oud-wethouder Centrum maar ook voor de wethouder Jeugd en de wethouder RO. Kort en goed: als de indieners erover zouden kunnen willen nadenken om hetgeen onder puntje 3 staat uit de motie te schrappen, dan wil onze fractie graag met hen meegaan. Indien niet, dan kijk ik nog even wat mijn fractiegenoten willen.

De heer RIETER (HH): Voorzitter! Helder Helmond houdt eraan vast dat een specificatie van de representatiekosten wordt gegeven. Terugwerkend is dat misschien wat lastig, maar dan toch minstens vanaf heden. De niet-gespecificeerde representatiekosten bedragen € 60.000,- op het totaal van € 142.000,-. Dat is 43%, bijna de helft. Dat vragen wij niet vanuit wantrouwen of een vermoeden van onrechtmatig handelen. Het gaat erom om inzicht te krijgen en de bedragen transparant te maken. Nu is dat

compleet niet-transparant. In het kostenoverzicht op pagina 63 staan hele riedels aan kosten, bedrijfsvoeringskosten, bestuurskosten en nog een categorie. Zijn dat allemaal representatiekosten of is een aantal daarvan representatiekosten? Dat zou toch gepreciseerd moeten kunnen worden?

Verder hechten wij eraan om uit te spreken dat het de collegeleden en ex-collegeleden zou sieren als zij de door BDO als persoonlijk aangemerkte uitgaven met de kwalificatie niet-verifieerbaar of onrechtmatig terug zouden betalen aan de gemeente Helmond.

Tot slot de motie. Het mag of mocht u misschien verbazen dat wij als fractie van Helder Helmond de motie niet hadden ondertekend. Dat had louter te maken met het feit dat onze fractie vond dat wij als raad te weinig mogelijkheden hadden om te discussiëren over een aantal zaken, ook waar het de aanbevelingen betreft. Dat is de reden geweest waarom wij hebben voorgesteld om de zaken eerst in de commissie ABA te bediscussiëren en wellicht zelfs aan te vullen en er in de daaropvolgende raadsvergadering op terug te komen. Onze fractie zal echter de motie ondertekenen. Ik geef daarbij aan, in reactie op hetgeen de heer Janssen zegt, dat er in puntje 3 nadrukkelijk staat dat het gaat om het vrijwillig terugstorten van de niet-verifieerbare taxikosten. Wil je ook maar enigszins de schijn tegen vermijden, dan is dat ons inziens een prima oproep. Daarom zijn wij daar ook voor. In het verleden heb ik wel eens gezegd, misschien in dit huis maar in ieder geval daarbuiten, dat ruim tien jaar geleden prinses Máxima, inmiddels koningin, tegen haar verloofde zei: dat was een beetje dom. Als de betrokken wethouder dat op 31 mei gezegd zou hebben, hadden wij – de kwalificatie van mevrouw Van der Pijl volgend – de soap vanaf 1 juni niet gehad. Zelf vind ik het wat meer dan een soap, omdat het iets is wat onze lokale democratie behoorlijk heeft geraakt. Dat had voorkomen kunnen worden. In dat licht zal onze fractie voor de motie stemmen.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Is de heer Rieter van mening dat het geduide onder puntje 3 alleen en uitsluitend betrekking zou hebben moeten hebben op "de betreffende oud-wethouder" of vindt hij dat het ook ruimer getrokken zou moeten worden?

De heer RIETER (HH): Ik verwijs de heer Janssen louter en alleen naar puntje 1.

Mevrouw VAN DER ZANDEN-VAN DER WEIJDEN (SP): Voorzitter! Ik heb gevraagd naar de mogelijkheid om te korten op het wachtgeld. Ik heb de voorzitter van de onderzoekscommissie horen zeggen dat dit in het verdere verloop van het onderzoek kan worden meegenomen en daar nog een terugkoppeling over kan komen. Men zal begrijpen dat ik mijn opmerking heb gemaakt in het kader van de WWB en WW. Vandaar dat wij daar nog eens aandacht voor vragen.

Er zijn verscheidene opmerkingen gemaakt over de digitale agenda's. Recentelijk, in juli 2013, is een onderzoek gedaan door de provinciale archiefinspectie. Daaruit bleek dat heel veel gemeenten dit soort informatie niet opnemen in de archiefstukken, maar dat dit wel heel erg gewenst is en dat die daar ook thuisheert. Dat geldt niet alleen voor agenda's, maar voor de hele digitale wereld. Ik wil graag nog eens aangeven dat het uitermate belangrijk is om daar in de toekomst acht op te slaan en te kijken of een en ander op de juiste manier gearchiveerd wordt. Daar willen wij op deze manier graag aandacht voor vragen.

De heer DE VRIES (voorzitter onderzoekscommissie): Voorzitter! Helder Helmond geeft aan toch een specificatie van de representatiekosten te willen hebben. De heer Rieter riep de vraag op wat daar eigenlijk allemaal onder valt. Ik verwijs naar pagina 22 van de feitenrapportage, waar duidelijk staat beschreven wat de representatiekosten precies behelzen. Ik begrijp dat het de heer Rieter gaat om een specificatie vanaf heden en dus niet terugkijkend naar het verleden. De raad kan overwegen om een aanvulling op de motie te doen of om op dat punt een eigen motie in te dienen. Dat laat ik aan de raad.

De SP-fractie komt nog terug op de mogelijkheid om te korten op het wachtgeld. Daarop had ik gezegd dat het aan het college is om te kijken of daar mogelijkheden voor zijn en om daar invulling aan te geven. De motie roept de oud-wethouder op het geld vrijwillig terug te storten. In die zin is dat geen oplossing. Als men de mogelijkheid van korten op het wachtgeld wil voorleggen aan het college, dan raad ik aan om dat via andere kanalen te doen.

Dan het punt van de archivering. Volgens mij is het systeem waarmee de agenda's worden bewaard aangepast. Ik denk dat het een goede tip is aan het college dat het ervoor zorgt dat de agenda's in de toekomst altijd terug te zien zijn, zodat precies is terug te vinden om welke redenen welke afspraken hebben plaatsgevonden.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Wij hebben een alternatief voorstel gedaan aan de indieners van de motie. Daar heb ik van helemaal niemand iets over gehoord.

Mevrouw VAN DER ZANDEN-VAN DER WEIJDEN (SP): Voorzitter! Ik zou graag de mede-indieners willen vragen of zij vinden dat er moet worden geschorst om het voorstel van de heer Janssen te bespreken.

De heer VAN WETTEN (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie heeft geen behoefte aan een schorsing en houdt vast aan de voorliggende motie.

Mevrouw VAN DER PIJL (PvdA): Hetzelfde geldt voor de PvdA-fractie.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de overige indieners eveneens willen vasthouden aan de motie zoals deze is ingediend. De motie blijft zoals zij is.

Dames en heren! Wij zijn gekomen aan het einde van de tweede instantie. Aan de orde is de motie Onderzoek persoonlijke uitgaven. Ik lees de opdracht aan het college nog eens voor:

"Draagt het college op:

- de betreffende (oud)-leden van het college te verzoeken vrijwillig alle onterecht uitgekeerde vergoedingen terug te storten met uitzondering van de gemaakte kosten voor het lidmaatschap van de Bouwsociëteit Zuid-Oost Brabant;
- om heldere richtlijnen te formuleren voor het gebruik van taxivervoer;
- daar de vraag is gerezen of beoogde soberheid als genoemd in de 'Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen' en de voorgestane incidentele aard als beschreven in de 'Adviesnota Taxivervoer B&W' wel correct zijn nageleefd, de betreffende oud-wethouder te verzoeken om vrijwillig de niet-verifieerbare taxikosten terug te storten;
- de aanbevelingen uit de adviesrapportage over te nemen aangaande bewustwording en bespreekbaarheid persoonlijk uitgaven, transparantie persoonlijke uitgaven en verbeteringen in processen en procedures en het college verzoeken hier verder uitvoering aan te geven."

De heer VAN WETTEN (CDA): Voorzitter! Ik zou graag hoofdelijke stemming willen.

De VOORZITTER: U bent mij net voor! Voordat ik de motie in stemming breng, geef ik gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

De heer SMITS (SDOH-D66-HB): Voorzitter! Ik zal, wellicht in afwijking van de rest van de fractie, voor de motie stemmen omdat ik van mening ben dat deze motie aansluit bij de aanbevelingen die de onderzoekscommissie heeft gedaan.

De heer JANSSEN (SDOH-D66-HB): Voorzitter! U zult hebben begrepen dat de rest van de fractie SDOH-D66-HB de punten 1, 2 en 4 van harte ondersteunt, maar zich niet kan vinden in bewoordingen van het punt van de niet-verifieerbare taxikosten, kosten waarvan wij niet weten of ze feitelijk onjuist zijn, maar die in de motie worden teruggevraagd. Wij moeten echter voor of tegen de hele motie zijn. Aangezien het merendeel van onze fractie heel veel moeite heeft met het gestelde onder punt 3, blijft er niet anders over dan tegen deze motie te stemmen.

Hierna wordt de motie in stemming gebracht en met 28 tegen 7 stemmen aangenomen.

Voor stemmen de leden: Vetjens, Verhoeven, mevrouw Ko, Van Mullekom, Ajouaou, Boetzkes, Kaygisiz, Möllmann, mevrouw Niessen-Noordraven, Damen, mevrouw Peters-Hegeman, Peters, Van Wetten, mevrouw Raaijmakers-van de Pol, Smits, Van Aert, mevrouw Van der Pijl, Tijani, mevrouw Van der Zanden-van der Weijden, De Vries, Spruijt, mevrouw Verouden-Berens, Rieter, Van Lierop, Roefs, Princée, Van de Brug en Van der Burgt.

Tegen stemmen de leden: Bekkers, Van Dijk, mevrouw Van den Waardenburg, Zarroy, Janssen, Kuypers en mevrouw Spierings-van Deursen.

De VOORZITTER: Dames en heren! Wij zijn gekomen aan het eind van de extra raadsvergadering van vanavond. Rest mij om de onderzoekscommissie heel hartelijk te bedanken voor het adequaat uitvoeren van de motie van de gemeenteraad en het geleverde werk, bureau BDO voor de feiten- en de adviesrapportage en de ambtenaren van de gemeente Helmond voor de broodnodige ondersteuning. Ik dank u allen voor uw komst en uw bijdragen en wens u wel thuis.

Hierna sluit de voorzitter, om 21.09 uur, de vergadering.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 7 januari 2014.

De raad voornoemd,
de voorzitter de griffier